

Història del Pensament Econòmic

Codi: 102316

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501572 Administració i Direcció d'Empreses	OT	4	0
2501573 Economia	OT	3	1
2501573 Economia	OT	3	2
2501573 Economia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Xavier López Andrés

Correu electrònic: FrancescXavier.Lopez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat com a mínim *Introducció a l'Economia, Microeconomia i Macroeconomia*.

Objectius

El curs introdueix cada escola de pensament amb els seus autors més rellevants i exposa la seva contribució als paradigmes de la Ciència Econòmica: l'Economia Política clàssica i la seva variant marxista, el marginalisme, l'escola institucionalista, el keynesianisme i els corrents contemporanis.

Competències

Administració i Direcció d'Empreses

- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Contextualitzar els problemes econòmics en termes històrics.
- Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Demostrar que es coneixen les interrelacions entre les diferents economies, el paper de les institucions econòmiques nacionals i internacionals, la seva evolució i les conseqüències que en poden derivar per a una empresa.
- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.

- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Economia

- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Contextualitzar els problemes econòmics en termes històrics
- Demostrar que es coneixen les interrelacions entre les diferents economies, el paper de les institucions econòmiques internacionals, la seva evolució i les conseqüències que es poden derivar per a una empresa.
- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Iniciativa i capacitat de treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els mercats de treball i els fluxos internacionals de treballadors en les diferents fases del creixement econòmic contemporani.
2. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
3. Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
4. Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
5. Identificar els problemes dels agents econòmics a partir de diferents experiències històriques.
6. Identificar les principals causes que han possibilitat, històricament, períodes d'estabilitat econòmica, recessió i crisi, a escala regional, nacional i internacional.
7. Iniciativa i capacitat de treballar autònomament quan la situació ho demani.
8. Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
9. Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
10. Reconèixer els principals problemes socials, econòmics i institucionals a què s'enfronten els països en vies de desenvolupament.
11. Relacionar finances i política, en les diferents fases del creixement econòmic contemporani.
12. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
13. Sintetitzar les diferents experiències de desenvolupament econòmic, a escala regional, nacional i internacional.
14. Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Continguts

Part I. Prolegòmens i precedents

1. Activitat econòmica. Pensament econòmic: com es va conformant. Evolució del concepte de Ciència Econòmica: Economia pairal, Economia política i Economia. Grans escoles del pensament econòmic. El mètode a la Ciència Econòmica.

1. Les primeres escoles del pensament econòmic. Pre-científiques: els filòsofs grecs, els escolàstics, l'escola de Salamanca, el mercantilisme. Primers passos cap al científicisme: la fisiocràcia -Quesnay, Turgot-, els pre-clàssics -Petty, Law, Cantillon.

Part II. L'Escola clàssica

Els autors

1. Adam Smith: *The Theory of Moral Sentiments* i *The Wealth of Nations*. Thomas R. Malthus: *Essay on Population*.
1. David Ricardo: *Principles of Political Economy and Taxation*. J. Stuart Mill: *Principles of Political Economy*. Karl Marx: *Das Kapital*.

Ressenya de temes rellevants

1. Teoria quantitativa del diner. Els precedents: l'Escola de Salamanca, John Law i la bombolla financera de 1720. Smith i Marx sobre l'origen i els usos del diner: història dels sistemes monetaris nacionals i dels pagaments internacionals.
1. Teoria del valor (I). Valor en ús i valor en canvi. Mesura del valor en canvi. Sistemes d'intercanvi. Preu i mesura del valor en canvi. Preus nominals i preus reals. La base del valor real: la mercaderia patró segons Smith i Ricardo. Conseqüències de computar els valors reals: la mercaderia patró composta de Sraffa i el cabàs de la compra.
1. Teoria del valor (II). Regulació del valor en canvi. El curt termini: el preu de mercat de Smith i la llei de Say. El preu de mercat de Mill. El llarg termini: el preu natural. Preus de producció i valor-treball incorporat a Ricardo i a Marx.
1. Teoria de la Hisenda pública. Ingressos i despeses de l'Estat. Origen i naturalesa dels ingressos i despeses públiques. Desequilibris entre ells. Smith sobre el dèficit i el deute públics. Impostos progressius i regressius.
1. Teoria de l'intercanvi: teoria pura del comerç internacional. Els guanys del comerç: avantatge absolut de Smith vs. avantatge relatiu de Ricardo. El cost d'oportunitat. Arguments proteccionistes. La balança de pagaments.
1. Sistemes econòmics. Les teories de Smith i de Marx sobre l'evolució dels sistemes: el materialisme històric. Principals trets del capitalisme segons Marx: origen, evolució i perspectives finals del capitalisme. Origen de la plusvàlua. Lleis de l'acumulació capitalista.

Part III. L'Escola neoclàssica

Els autors

1. Principals trets de l'Escola Neoclàssica. William Stanley Jevons: *The Theory of Political Economy*. Francis Ysidro Edgeworth: *Mathematical Psychics*.
1. Léon Walras: *Éléments d'Économie Politique Pure*. Alfred Marshall: *Principles of Economics*. Carl Menger i els austríacs. Estats Units: John Bates Clark. La segona i la tercera generació: Arthur C. Pigou, Vilfredo Pareto & John R. Hicks.

Ressenya de temes rellevants

1. Teoria de la utilitat i de l'intercanvi (I). El valor en ús: el valor moral de Daniel Bernoulli. Smith criticat per De Quincey. La utilitat de Bentham i l'utilitarisme de John S. Mill. Utilitat cardinal i preferències. Aproximacions de Ramsey i Von Neumann a la utilitat sota risc.
1. Teoria de la utilitat i de l'intercanvi (II). L'intercanvi. Teoria de la palanca de Jevons. L'intercanvi bilateral d'Edgeworth: la teoria del regateig i l'arbitratge institucional. El cor d'una economia d'intercanvi. Models d'equilibri general de Walras.

1. Producció i consum. L'anàlisi de Marshall de la producció i del consum: isoquantes, corbes de costos, funcions d'oferta i de demanda. Equilibri i estabilitat. Elasticitats. Tipus de mercaderies. Efectes ingrés i substitució. Béns Giffen.
1. Teories dels mercats i de la distribució. L'anàlisi de Marshall dels mercats. Els excedents del consumidor i del productor. L'excedent agregat en els mercats competitiu i monopolístic. Mercats de factors de producció. Teoria de la distribució neoclàssica. El mercat laboral i l'atur involuntari. El mercat de fons prestables. L'empresari de Walras i els beneficis.
1. Teoria del benestar (I). Les tres etapes de l'Economia del Benestar. a) *Welfare Economics* de Pigou. El benestar i la distribució de la riquesa. El millor tipus de mercat. Els resultats privats i socials: les economies i diseconomies externes. Les condicions d'optimalitat per al benestar social de Bergson.
1. Teoria del benestar (II). b) La Nova Economia del Benestar. Comparacions en termes del criteri de Pareto. Els principis de compensació de Kaldor i Scitovsky. c) L'Economia Axiomàtica del Benestar: el teorema d'impossibilitat d'Arrow. La teoria de l'elecció social. La crítica de Dobb a l'Economia del Benestar.

Part IV. Dissidents de l'Escola neoclàssica

Els autors

1. Primers radicals: John A. Hobson, Rosa Luxemburg i la teoria de l'imperialisme capitalista. Els defensors britànics de l'Estat del benestar. Institucionalisme americà: Veblen, Commons i el paper de l'Estat.
1. John Maynard Keynes: *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Joseph A. Schumpeter: desenvolupament i *Business Cycles*.

Ressenya de temes rellevants

1. Teoria de l'ocupació, l'interès i el diner (I). Variables i relacions macroeconòmiques. Variables expectades i realitzades. La causa de l'atur involuntari. Les funcions de consum agregat i d'inversió agregada. El multiplicador de la inversió.
1. Teoria de l'ocupació, l'interès i el diner (II). Com determina Keynes la taxa d'interès. Demanda de liquiditat i oferta monetària. El mecanisme de la reformulació de les expectatives. Intervencions del Govern: polítiques fiscal i monetària. La inflació de demanda i la de costos. La transmissió distorsionada de la *General Theory*: el model IS-LM.

Part V. Corrents recents en l'anàlisi econòmica

1. La matematització de l'Economia. Corrents a la Macroeconomia: a) neo-ricardians i post-keynesians (Piero Sraffa, Joan Robinson, Roy Harrod); b) els keynesians "bords" i la "Síntesi Neoclàssica" a través del model IS-LM (Paul A. Samuelson, James Tobin); c) monetaristes (Milton Friedman); d) radicals americans (Paul M. Sweezy & Paul Baran); e) la "Nova Escola Clàssica" (Robert E. Lucas); f) neo-keynesians (Jean-Pascal Benassy, Joaquim Silvestre).

Metodologia

Classes magistrals i tutories de suport. El professor recomana molt especialment als estudiants el contacte des de les primeres classes a través de les tutories i el seu compromís -abans de la tercera setmana- sobre si opten per l'avaluació continuada. En aquest cas s'exigeix la presència continuada de l'alumne.

Activitats formatives

Títol

Hores

ECTS

Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	1, 2, 6, 7, 13
Presentacions i treballs	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Tutories	7,5	0,3	3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14
Tipus: Autònomes			
Estudi i desenvolupament de temes	89,5	3,58	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14

Avaluació

Avaluació continuada

La nota de curs és la mitjana ponderada de tres notes parcials. La primera nota s'obté amb un treball curt -màxim 6 pàgines- acordat amb el professor de la llista de 12 temes transcrita més endavant (ponderació: 25%). La segona nota s'obté d'un examen parcial escrit sobre els temes 1 a 10 del programa (ponderació: 25%). Es convocarà a l'entorn de la primera setmana de novembre. La tercera nota s'obté d'un examen final escrit sobre 4 temes triats d'entre els 12 de la llista, més un tema addicional fora de llista (ponderació: 50%).

Revaluació

Per a aquells estudiants que en l'avaluació hagin obtingut una nota que sigui igual o superior a 3.5 i inferior a 5 hi haurà una revaluació. En el moment de publicar les qualificacions finals s'anunciarà la modalitat de la mateixa. Aquesta revaluació estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Els No Avaluables

L'estudiant que no tingui cap nota parcial es considerarà "No Avaluable". Els alumnes que realitzin algun component de l'avaluació no poden optar a un "No Avaluable".

Llista de temes

1. L'origen i els usos del diner (Smith, Marx) i la teoria quantitativa del diner de l'Escola de Salamanca fins a Friedman. La teoria de Keynes sobre els actius líquids.
2. Mesura del valor en canvi: preus nominals i preus reals. Smith, Ricardo i Sraffa sobre la mercaderia patró. Fonaments de l'IPC.
3. Regulació del valor en canvi a curt termini (Smith, De Quincey, Mill, Marshall) i a llarg termini (Smith, Ricardo, Marx).
4. Històries sobre el valor en ús sota certesa (Bentham, J.S. Mill, Jevons, Edgeworth, Pareto i Hicks & Allen) y sobre el valor en ús sota risc (D. Bernoulli, Ramsey i Von Neumann & Morgenstern).
5. Consideracions sobre la Hisenda Pública, el dèficit i el deute públic (Smith, Ricardo, Malthus, Keynes).
6. Teories sobre l'origen de la plusvàlua: a) basades en la producció (fisiòcrates, Marx) b) basades en l'intercanvi (Turgot, Dupuit, Marshall).
7. L'evolució del capitalisme: Marx, Veblen i Schumpeter sobre característiques del capitalisme. Marx, Hobson i Rosa Luxemburg sobre acumulació primitiva, acumulació capitalista i imperialisme.
8. Comparació entre les teories de Turgot, Ricardo, Jevons i Edgeworth de l'intercanvi bilateral. El pas de l'intercanvi bilateral als mercats (Jevons, Marshall, Edgeworth).
9. Teories sobre la distribució: La teoria clàssica (Smith, Ricardo, Marx). La teoria neoclàssica de la productivitat marginal dels factors (Marshall, J.B. Clark). La teoria neoclàssica del regateig (Edgeworth).
10. Les tres etapes de l'Economia del Benestar (Pigou, Bergson, Samuelson, Arrow). Crítiques.
11. Com els economistes neoclàssics i Keynes van tractar l'atur involuntari i la taxa d'interès.
12. Teories sobre les fluctuacions econòmiques (Malthus, Marx, Aftalión, Keynes, Schumpeter).

Calendari d'activitats d'avaluació

Les dates de les diferents proves d'avaluació (exàmens parcials, exercicis en aula, entrega de treballs, ...) s'anunciaran amb suficient antelació durant el semestre.

La data de l'examen final de l'assignatura està programada en el calendari d'exàmens de la Facultat.

"La programació de les proves d'avaluació no es podrà modificar, tret que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat pel qual no es pugui realitzar un acte d'avaluació. En aquest cas, les persones responsables de les titulacions, prèvia consulta al professorat i a l'estudiant afectat, proposaran una nova programació dins del període lectiu corresponent." **Apartat 1 de l'Article 115. Calendari de les activitats d'avaluació (Normativa Acadèmica UAB)**

Els estudiants i les estudiantes de la Facultat d'Economia i Empresa que d'acord amb el paràgraf anterior necessitin canviar una data d'avaluació han de presentar la petició omplint el document **Sol·licitud reprogramació prova** https://eformularis.uab.cat/group/deganat_feie/reprogramacio-proves

Procediment de revisió de les qualificacions

Coincidint amb l'examen final s'anunciarà el dia i el mitjà en que es publicaran les qualificacions finals. De la mateixa manera s'informarà del procediment, lloc, data i hora de la revisió d'exàmens d'acord amb la normativa de la Universitat.

Procés de Recuperació

"Per participar al procés de recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats que representi un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul." **Apartat 3 de l'Article 112 ter. La recuperació (Normativa Acadèmica UAB).** Els estudiants i les estudiantes han haver obtingut una **qualificació mitjana de l'assignatura entre 3,5 i 4,9.**

La data d'aquesta prova estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Irregularitats en actes d'avaluació

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent, *"en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0".* **Apartat 10 de l'Article 116. Resultats de l'avaluació. (Normativa Acadèmica UAB)**

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	70	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Treball i presentació oral	30	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Bàsica i complementària

- Barbé, Lluís. *Curs d'Introducció a l'Economia (I) L'Escola Clàssica*. Servei de Publicacions UAB. 1991
- Barbé, Lluís. *Curs d'Introducció a l'Economia (II) L'Escola Neoclàssica, Keynes i Schumpeter*. Servei de Publicacions UAB. 1992
- Els dos llibres anteriors tenen una versió en castellà: Barbé, Lluís. *El curso de la Economía*. Ariel/Servei de Publicacions UAB. 1996
- Estapé, Fabià. *Introducción al pensamiento económico. Una perspectiva española*. Espasa-Calpe. 1990
- Galbraith, John K. *Historia de la Economía*. Ariel. 1998

De consulta

- Argemí, Lluís. *Las raíces de la ciencia económica*. Barcanova. 1987
- Argemí, Lluís. *Història del pensament econòmic*. EDIUOC. 2001
- Argemí, Lluís. *Història del pensament econòmic a Catalunya*. EUMO. 2005
- Barber, William J. *Historia del pensamiento económico*. Alianza. 1994
- Blaug, Mark. *Teoría económica en retrospectiva*. Fondo Cultura Económica. 1985
- Blaug, Mark. *Grans economistes d'abans de Keynes*. Proa. 1997
- Blaug, Mark. *Grans economistes després de Keynes*. Proa. 1999
- Etxezarreta, Miren. (coord) *Crítica a la economía ortodoxa*. Servei de Publicacions UAB
- Ekelund, Robert B. Jr.; Hébert, Robert F. *Historia de la Teoría Económica y de su método*. McGraw-Hill. 1992
- Felderer, Bernhard; Homburg, Stefan. *Macroeconomics & New Macroeconomics*. Springer. 1992
- Fuentes Quintana, Enrique. (dir) *Economía y economistas españoles*. Galaxia Gutenberg. 1999-2004
- Landreth, Harry; Colander, David. *Historia del pensamiento económico*. McGraw-Hill. 2010
- Madden, Kirsten; Seiz, Janet; Pujol, Michèle. *A bibliography of female economic thought up to 1940*. Routledge, 2004
- Perdices, Luís. *Historia del pensamiento económico*. Síntesis. 2003
- Perdices, Luís; Gallego, E. *Mujeres economistas: las aportaciones de las mujeres a la ciencia económica y a su divulgación durante los siglos XIX y XX*. Ecobook. 2007
- Pujol, Michèle A. *Feminism and anti-feminism in early economic thought*. Aldershot, 1992
- Rodríguez Braun, Carlos. *Grandes economistas*. Piràmide. 2006
- Roncaglia, Alessandro. *La riqueza de las ideas*. Prentice Hall de Zaragoza. 2007
- Roncaglia, Alessandro; Sánchez Hormigo, Alfonso. *Economistas clásicos*. Síntesis. 2011
- Rothbard, Murray N. *Historia del pensamiento económico*. Unión Editorial. 1999
- Rubirola, Miquel. *Keynesianismos. Una inmersión rápida*. Tibidabo ediciones, 2017
- Schumpeter, Joseph A. *Diez grandes economistas: de Marx a Keynes*. Alianza. 1971
- Schumpeter, Joseph A. *Historia del Análisis Económico*. Ariel. 1994
- Screpanti, Ernesto.; Zamagni, Stefano. *Panorama de historia del pensamiento económico*. Ariel. 1997
- Spiegel, Henry W. *El desarrollo del pensamiento económico*. Omega. 1996
- Velarde, Juan. *Economistas españoles contemporáneos. Primeros maestros*. Espasa-Calpe. 1990

Obres mestres

- Smith, Adam. (1776) *Una investigació sobre la naturalesa i les causes de la riquesa de les nacions*
- Ricardo, David. (1817) *Principis d'Economia Política i tributació*
- Marx, Karl. (1867) *El capital*
- Jevons, William S. (1871) *La teoria de l'Economia Política*
- Edgeworth, Francis Y. (1881) *Psíquica Matemàtica*
- Marshall, Alfred. (1890) *Principis d'Economia*
- Veblen, Thorstein. (1904) *La teoria de l'empresa de negocis*
- Robinson, Joan. (1933) *Economia de la competència imperfecta*
- Schumpeter, Joseph A. (1934) *La teoria del desenvolupament econòmic*
- Keynes, John M. (1936) *La teoria general de l'ocupació, l'interès i el diner*
- Ostrom, Elinor. (1990) *El govern dels béns comuns*